

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorelj Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, casella centro 37. — Urad: via Imbriani 9-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BEROŠ.

POSAMEZNA ŠTEV. 25 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrť leta 3 L. — IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrť leta 6 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

CENA OGLASOV IN **IV**
Za 1 om višine v 1 sto.
Pri 5 kratni objavi 20% po.
objavi 30%, pri 26 kratni
40%, pri 52 kratni objavi
50%.
MALI OGL. 31: 30 s. saka beseda
v navadni st. beseda; v
VELI st. beseda. Pri
primeren popust.

Mali koledar.

Sobota, 1. januarja 1927.: Novo leto;
Obrezovanje Gosp. — Nedelja, 2.: Ime
Jazusovo. — Ponedeljek, 3.: Genovefa;
Anter. — Torek, 4.: Tit; Izabela; Bene-
dikta. — Sreda, 5.: Emilijana; Simeon.
— Četrtek, 6.: Razglašenje Gosp. (Sv. Tri-
je kralji). — Petek, 7.: Luctan.

MALE NOVICE

Iz Bolonje.

Slovenski fantje, ki služimo v Bolonji pri 6. zenijskem polku, pošljamo najsrčnejše pozdrave ter želimo srečno novo leto staršem, sestram, bratom, prijateljem, dekletom, posebno letniku 1907. Le korajžno — še samo par kratkih mesecev, pa nas obiščete. Vuk Maks, Nardin Peter, Vrtojba; Drašček Jožef, Bodrež pri Kanalu; Devetak Jožef, Vrh sv. Miahela; Prvanja Ivan, Lužnik Franc, Bajt Andrej, Tolmin; Plesničar Ciril, Bratuš Ivan, Hojak Ivan, Šuligoj Maks, Cepovan; Cenčič Karol, Strgar Lojze, Stasovelo; Znidarčič Jožef, Skocjan; Mihelj Lojze, Velike Žablje; Pizent Stanko, Ninos; Čigoj Anton, Planina; Štanta Lojze, Miren, Fortunat Ivan, Modreja; Lapajne Jožef, Vojsko; Koruza Jožef, Gabrije; Gabrovčič Štefan, Vipolže; Simčič Ferdinand, Biljana; Bizjak Maks, Kal pri Kanalu; Sanabor Lojze, Ravne; Baučar Humbert, Batuje; Bunc Jožef, Dornberg; Dolgan Lojze, Košana.

Iz Moravske dežele.

Nadašov, 20. XII. 1926. — Vesele praznike in srečno novo leto voščijo vsem goriškim Slovincem, staršem, bratom, sestram, fantom in dekletom in vsem prijateljem kobariški Slovenci na tujem: Uršič Anton, Kramar Anton, Uršič Ivan, Menič Ivan iz Borjane; Čušin Jožef, Kramar Mihael iz Podbele; Hrast Fran, Pehonja Jožef in Anton, Stanovišče; Baloh Anton in Ivan, Gasperut Ludvik, Sedlo, Baloh Anton iz Breginja; Šimac Ivan, Gasperut Mihael, Bratuš Ludvik, Bertoldi Poldi.

† Milko Sašelj.

V Žičah na Štajerskem je umrl 23. t. m. vlč. gosp. Emil Sašelj, bivši župnik v Šmarjah in v Klancu. Po 13 letnem službovanju v Klancu se je moral udati sili in zapustiti — čeprav s krvavečim srcem — priljubljeno klanško faro in tužno I-stro, ki jo je vedno tako ljubil, in oditi na Štajersko, kjer je dobil malo faro v Žičah. Rojen je bil g. Sašelj 21. oktobra 1865; vedno je bil trdnega zdravja, a trpljenje zadnjih let in še sprememba zdravega sta silno uplivala na dobrega moža. Po odhodu g. Zupana je bil tudi dekan dolinske dekanije. Udeležoval se je zelo pri naših organizacijah in je bil povsod jako priljubljen mož. Njegov pogreb je bil 27. t. m. dopoldne. Živa in goreča molitev naj mu bo v zahvalo za trud v prid naše Istre.

Admiral umrl.

Umrl je admiral Simonetti, vrhovni poveljnik italijanske vojne mornarice. Zastavno ga nadomešča sedaj admiral Nicastro.

Kam bi z denarjem.

Amerika je napovedala, da bo zgradila še 10 bojnih ladij - križark; stala bo vsaka 10 milijonov dolarjev.

Umreti mora vsakdo.

Japonski mikado (cesar) Joši-Hito je umrl na božični dan (po našem štetju na vigilijo). Bil je dolgo bolan in evropski listi so že dolgo časa prinašali poročila, da je umrl, pa da še ni, pa da je res, dokler se ni mož naveličal ter jim dal prav. Prestolonaslednik Hiro-Hito, 26 let star, je prihitel s potovanja po Evropi nazaj v Tokio in brž po očetovi smrti zasedel prestol.

Vsem ljudem dobre volje, vsem Slovincem po širnem svetu, vsem našim prijateljem

SREČNO NOVO LETO!

Uredništvo in uprava.

Božič po predpisih

Mislimo namreč na letošnje božično vreme, ki je po celi Evropi za Božič naredilo mraz in sneg, kakor ima biti, ako naj verjamemo ganljivim starim opisom božičnih praznikov. Pregovor je: O božiču za steno, o veliki noči za pečjo. Letos pa ni živ krst iskal solnca za steno, ampak se tiščal pečji, če je le za pipo žerjavice telo v nji. To nam daje lepe nade za veliko noč, da bomo takrat lahko šli na pomladansko solnca, ako ga še ućakamo.

BURJA SNAŽI GNEZDO.

Za praznike vsaka gospodinja pere, umiva, pometa, da se družina komaj ogiblje pred metlo. Burja, ki ima svoj kvartir v Trstu, je tudi prinesla v četrtek pred Božičem veliko metlo in začela pometati, da se je kar kadilo. Ne le prah, tudi pesek je nosila po zraku in ga metala Tržačanom v oči, kakor da bi se razumela na politiko... Ljudje so bili vsi navdušeni, videč toliko skrb hišne gospodnje. Kar tekali so po svojih opravkih, lovili klobuke in se smejali, kajti burjev režim prinese vselej mnogo židane volje v Trst. Seveda stati in klepetati se ne more na cesti; za tako potrebo se mora iti v kako gostoljubno vežo ali pa kar v bližnjo kavarno.

POMNOŽENA IZDAJA.

Ponoči od četrta na petek je burja delovala z vsemi atmosferami. Tresla je hiše, metala s streh žlebece, odkrivala slabo krite stavbe, loputala z neprijetnimi okni in vrati. Pa tudi človeka se je lotila; kdor ni bil junak, se je zavalil po tleh in veliko takih se je resno poškodovalo. Neki star siromak je tisto noč zmrznil. V javnem vrtu je burja lomila drevice in smo mogočno deblo vrgla na cesto. Pretrgala je tramvajsko žico, takodolžnih otrok pa že jug in solnce.

Kako je v Kanadi.

Domoljubu je pisal neki Kranjec iz Edmontona v Kanadi 18. novembra 1926. Iz tistega pisma navajamo dobesedno:

«Opozarjamo vse tiste, ki so namenjeni v Kanado, naj si dobro prej premislijo. Tukaj ni tako, kot bi si kdo mislil. Ko smo prišli pred par meseci s transportom v Edmonton Alberta, so mnogi jokali kot otroci, ker smo bili, kot da bi z neba padli: brez denarja, dela in jela. Pa do sedaj je še bilo, ko je bila žetev; na farmah se je dobilo delo. Ali sedaj, ko so pospravili, pojdi s trebuhom za kruhom. Ko bi vsaj vedeli kod ali kam. Lansko leto je bilo v Edmontonu po zimi 5000 delavcev brez dela, tako da jih je moralo mesto živiti. Letos jih bo pa še več. Danes nas je čez 3000 brez dela in še vedno prihajajo z vseh strani, ker se povsod delo dokončava. Po naključju je mas šest po tritedenskem čakanju dobilo delo v gošdu».

PROČ S POLŽEVKO.

Odkar so naredili istrsko ozkotirno železnico, je burja z njo v vojnem stanju. Ne more se potolažiti nad tem izrodrom inženirske fantazije. Kolikokrat je že pregrnila tisto «kripco», pa jo zmerom spet na noge postavijo. To noč pred božičem je burja spet počakala tam nekje pri Žavljah v zasedi. Ob 5. zjutraj gre kurnik s postaje pri Sv. Andreju. Ko pride v zasedo, se burja upre in prokucne vseh pet vagončkov tja nekam v temo. K sreči je strojevodja, že prej sluteč nevarnost, zmanjšal brzino in potem brž ustavil, tako da ni bilo vsaj nobene smrtnesreče; ranjenih in potolčenih je bilo pa nekoliko oseb. Tema in oster mraz je povzročil veliko neprijetnosti in skrbi nesrečnim popotnikom. Polagoma je prišel dan in tudi pomoč.

BELA ODEJA.

Božična vigilija je bila ves dan v znamenju burje. Popoldne je najhujši pritisk malce odjenjal, vendar je marsikak pijanček ostal raje za pečjo, nego da bi šel Boga dražiti v takem mrazu. Na Sveti večer je bil slab obisk po cerkvah in slab tudi po gostilnah, čeprav je bila gosposka dovolila celo noč držati odprto. Burji vsa čast in hvala za to.

Na Sveti dan zjutraj začel je naletavati sneg. Okrog desete ure je padal gost in veselo, da je bilo kaj. Zdelo se nam je, da smo kje v hribih, kjer narava tudi pozimi razkriva lepoto. Seveda na ceste ni šel, kdor ni moral. Tudi cerkve so bile manj obiskane kakor ponavadi. No, tudi zimska idila je kmalu prenehala. Na Sv. Štefan mraz in sneg po cestah, na Sv. Janez že dež z mrzlim vetrom, na dan Nečesto. Pretrgala je tramvajsko žico, takodolžnih otrok pa že jug in solnce.

Laž je hudičeva.

Nedolgo tega so si dovolili v Košicah na Madžarskem mladi prijatelji mekega privatnega uradnika neumestno šalo. Ta jim je namreč pripovedoval, da se mu je sanjalo, da je zadel glavni dobitak razredne loterije. Z ozirom na to so naročili njegovi prijatelji iz Prage brzojavko, s katero se mu sporoča, da je res zadel glavni dobitok. Mladi uradnik je od veselja kar norel. Podal se je takoj k stavbeniku ter se dogovoril z njim, da mu sezida večnadstropno palačo. Vsako nadstropje bi imelo po več sob. Nato je naročil za vse te sobe drago pohištvo in potrebno opremo. Naročil si je tudi par avtomobilov. Njegovi prijatelji so uvideli, da so šli s svojo šalo predaleč, pa so mu hoteli stvar pojasniti. Mladi mož pa je nato zares zblaznel in so ga morali končno odvesti v umobolnico.



MIHEC: Po trgu je burja razsajala, midva sva se tresla in majala.
JAKEC: Vendar sva na stolpu ostala, nasilju se nisva udala.

Državno posojilo.

Državnega posojila je bilo doslej podpisanega že nekaj čez 2 milijardi lir.

Butara s sekiro.

Znak fašistsvske stranke, butara (snop) palic s sekiro, z latinskim izrazom «liktorij», je sedaj proglašen za državni znak. Kdor bi ta znak razžalil, bo torej kaznovan, kakor če bi razžalil državo.

Turatijev beg.

V Savoni so zaprli 6 oseb, ki so osumljene, da so Filipu Turatiju pomagale bežati iz Italije na Francosko.

General Gajda.

Na Češkem je mladi general Gajda hotel vpeljati fašizem, vreči Beneša in Masarika ter postati sam nekak češki Mussolini. Toda Beneš in Masarik sta bila na straži. Gajda je bil pravočasno odstavljen od generalnega štaba, potem pa se je začela proti njemu še disciplinarna preiskava. Zaključek preiskave je predrzni general zvedel ravno za Božič: bil je degradiran (t. j. izgubi vse vojaške časti) in penzija se mu zniža za 25%. Čehi so Čehi.

OPOMBE

«Novice» kažejo veliko znanje krščanskega nauka. Pišejo, da si je papež Julij II. izmislil pametno, da je kril stroške za cerkev sv. Petra: ustanovil je odpustke. Tako je učil Luter, g. novičar pa za njim ponavlja. Odpustki so bili pred Julijem II. — malo naj pogleda v zgodovino učeni Novičar in naj popravi krivico papežu Juliju. — Ko opisuje cerkev sv. Petra, pravi novičar, da v skritem kotu sredi sijaja sedi sv. Peter. Tudi bosa! Pojdi, Novičar, v Rim! Ni na skritem kotu ta kip prvega apostola, odlično mesto ima, v sijaj je odet in vsak romar ga počasti. Več točnosti in resničnosti!

Angleška sodba. Angleški časopis «Western Catholic» je zapisal tele važne besede: «Če bi imela Mehika 40 ali 50 katoliških časopisov, bi framason Kales ne mogel tega početi, kar danes počne s katoličani. Kdor hoče obvarovati svojo svobodo, mora biti vedno na straži, ki je vedno pripravljena, da svoje bojno orožje naperi proti sovražniku. Katoliška Mehika drago plačuje svojo nemarnost do katoliškega tiska, ki je vedno najboljšo orožje za brambo svobode, vere in Cerkve». Katoliški Slovenci, ali veste, kaj je vaša dolžnost, za katero ste odgovorni pred Bogom in pred bodočnstjo svojih otrok?

Hvala Slovincem. Štefan Radič je v pogovoru z dr. jem Korošcem Slovence pohvalil nekako tako-le: «Vi Slovenci morate vstopiti v vlado, ker brez vas delo v odborih ne gre naprej. Če dva slovenska poročevalca prideta v kak odbor, sta že pripravljena in začneta takoj govoriti o predmetu. Potem se šele oglasi kdo drugi in se začne debata».

Papežev nagovor

Ponedeljek 20. decembra je sv. Oče pred zbranimi kardinali izrekel svojo pastirsko besedo o raznih perečih zadevah. Ker nam prostor ne dopušča, da bi ves obširni papežev govor tukaj prinesli, bomo podali samo glavno vsebino in to kar je bolj pomenljivo s stališča učeče Cerkve napram sodobnim zmotam.

Najprej sv. Oče obsoja vnovič delovanje mehikanske vlade proti katoliški cerkvi in njenim napravam. Te reči so bralcem Malega lista že znane iz raznih člankov, ki jih je Mali list prinesel.

Francoski nacionalizem.

Na Francoskem je posebna organizacija, ki se zove «Action Française» (Francosko delo). Je neke vrste fašizem, ki pa ima več moči v besedah kakor v delih. O tem gibanju pravi sv. Oče med drugim: «Katoličani ne smejo držati ali sodelovati s takim programom ali naukom, ne smejo politike staviti pred vero in te slednje devati v službo prve; ni dovoljeno izročati sebe ali druge, posebej pa mlade ljudi, vodstvu ali vplivu ki je nevaren za vero in pravost in za katoliško vzgojo značaja».

«Da odgovorimo na vsa vprašanja in prošnje, ki so nam bile predložene, dostavljamo še to, da katoličani ne smejo vzdrževati, podpirati, brati časnikov, katere vodijo pisatelji takih spisov, ki se morajo po katoliški veri in pravosti obsojati in kateri neredko v svojih člankih, objavah in naznanilih nudijo bralcem, zlasti mladim, kamen spotike».

Nato sv. Oče poziva francoske katoličane, naj ne ostajajo še dalje med seboj razklani radi čisto političnih vprašanj ampak naj se združijo v delu za versko obnovo in kulturo ter v borbi za osnovne katoliške dobrine. Sicer pa jim je svobodno izbirati politične ideale in programe, dopuščene po zakonih in po božjih naredbah.

Viharji v Italiji.

«Tudi Italija», je nadaljeval sv. Oče, «zemlja, ki nam je posebno priljubljena, je morala spoznati viharje. In zavedamo se, ko pravimo viharje, kajti najprej se je dvignil vihar zgražanja in groze radi zločinskega atentata proti življenju moža, ki s toliko energijo vodi usodo države, da izgleda, kakor bi država sama bila v nevarnosti, ko je v nevarnosti njegova oseba. Skoro vidno posredovanje božje previdnosti je povzročilo, da je ta prvi vihar takoj prevladal orkan veselja, vzhičenosti in zahval radi nevarnosti, ki je prešla in radi neranljivosti onega, ki naj bi postal žrtev».

«Kakor smo med prvimi izvedeli o nevarnosti, ki je bila tako kratka in grozna obenem, a je tako srečno prešla, tako so bile tudi naše zahvalne daritve gotovo prve med onimi, ki so se dvignile h Gospodu, ki odloča o življenju in smrti in ki z višav vse vlada in vodi, posameznike in narode».

Vihar proti katoliškim organizacijam.

Nato papež obžaluje, da so se ob tisti priliki vršila nasilja in pustošbe proti osebam, rečem, ustanovam in proti hišam, kjer te reči bivajo, in da se niso nasilniki zaustavili niti pred svetostjo hiše božje, niti pred častljivim škofov-

skim dostojanstvom, niti pred duhovskim svetim stanom; preganjali so najboljše med vernimi katoličani — ko so ti ravno zaradi vere najbolj krepki in najbolj goreči branitelji reda in socialnega mira — preganjali so njihove organizacije, njihove tiskovne naprave, katere so hkrati versko, kulturno, gospodarsko in socialno koristne.

«In to povemo», nadaljuje sv. Oče, «zato, da javimo hkratu premnogim Svojim ljubim otrokom, posebno pa dragim mladencem, da nam ni ostalo prikrito, kar so pretrpeli prav zaradi svojega katoliškega imena, ki ga v višjem pomenu in častneje nosijo; da smo trpeli z njimi tudi mi; da smo molili, zaupljivo molili za njihovo stanovitost in tudi za spreobrnjenje tistih, ki so jim storili zlo».

Storjena škoda.

«Sedaj se lahko reče, da je temna nevihta prešla; a prav tako je, kakor če gre nevihta čez polje, ko je že zrelo za žetev. Čim lepša se je obetala žetev, tem bolj občutna in obžalovanja vredna je škoda, nesreča in razdejanje. V malo urah so bile razdejane ali pa resno poškodovane cvetoče organizacije in naprave, sad vestnega in umnega dela mnogih let in sad medopovedljivih žrtev; naprave, ki so uživale zaupanje neštevilnih družin in celih ljudstev, in ki so to zaupanje povračale z dragocenimi gmotnimi in npravnimi dobrinami».

Omajano zaupanje.

«Vemo, da so bile izdane točne in stroge odredbe, da se prepreči in zatre in po zaslužnju kaznuje vsako nasilje in zanašanje. To nas veseli in tolaži kot moder vladen ukrep, kot pravično in dobrodejno zadoščenje številnim pastirjem in vernikom, družinam in ljudstvom, katerim se je to zadoščenje moralo dati vsled pravic in vsled potrebe, da ne bi izgubili vsega zaupanja v moč prava, v strogost zakona in dejavno dobro voljo vladalcev. A vendar žalibog zaupanje ni še popolno niti trdno, to rečemo posebej, tembolj bo urejeno in uspešno».

Kako je s politiko

SLOVANSKI SEVER.

Velik je slovanski svet in razni njegovi deli so nam le malo poznani. Severno od Karpatov se razprostira obsežna poljska država. Na jugu meji na slovansko češko republiko in deloma na Rumunijo. Ta južna meja se lahko smatra politično in vojaško varna. Slabo je na zapadu. Tam je meja z mogočno nemško državo, katere ne more pozabiti, da ji je bil ugrabljen krasen plen — s poljskim narodom naseljena Poznanjska dežela — katero so do velike vojne tako goreče ponemčevali.

Poljska in Nemčija se lahko štejeta za dve nespravljivi sovražnici. Kakor je Nemec poprej po živinsko zatiral Poljake, tako zdaj Poljaki v mejan svoje države niso nič ljubeznivi do Nemcev. Poljaki so namreč med vsemi slovanskimi rodovi najbolj ozkosrčni nacionalisti, v ti reči močno podobni Francozom. Ta nacionalizem jim ne da, da bi modro in prizanesljivo vladali svojo zemljo. Nemška manjšina pa, ki je visoko kul-

v oziru na verske interese, o katerih se vendar priznava, da so — in so tudi dejansko — najvišji interesi vsakega ljudstva, posebno še italijanskega. Nad organizacijami in napravami «Katoliške akcije», posebno mladinskimi, ki so kakor punčica našega očesa, se zdi da visi nekaka temna grožnja, kar potrjuje cel roj sumničenja, vmešavanja in zaprek; in zdi se, da je v nevarnosti tudi krščanska vzgoja in izobrazba mladine, najpomembnejši del božjega naročila: Pojdite in učite».

Papež obsodi nauk o vsemogočni državi.

Sv. Oče nadaljuje z ozirom na naše razmere: «Zdi se, da se že zopet razodeva in proglašča neko pojmovanje države, ki ne more biti katoliško pojmovanje, ker postavlja državo za namen, državljana in človeka pa za sredstvo ter hoče vse za državo monopolizirati in njej podrediti».

Stari volkovi v novih kožuhih.

Sv. Oče nadaljuje: «Zdi se, da pravi pravcati dualizem (dvojnost) oblasti in služb še nadalje omogočuje na periferiji (t. j. okrog po državi izven Rima), da izvršujejo — in čestokrat po mili volji — sicer dobre in blagodejne naredbe ljudje, ki pod novimi znaki in novimi imeni ostajajo vsevdilj nekdanji protiverci, vedno isti sovražniki družbe in vere. Zdi se, da se z uradnimi izrazi vernosti, slabo sklada, če se s služabniki vere postopa z manirami, ki so vsekdar napsrotne dostojanstvu njihove obleke in službe; in to vkljub škofovskemu posredovanju».

«Nadejamo se in zaupamo, da v prihodnje ne bo treba kaj takega konstatirati in kaj takega se bati; upamo in se zanašamo, da bo zatrt vsak razlog za nezaupnost, da bo vzpostavljeno in zavarovano zaupanje pri vseh dobrih in poštenih ter da bo prišlo do sodelovanja vseh za skupno dobro in skupni uspeh; čimbolj bo to sodelovanje popolno in širše».

turma, ne more molčati na vse postavne ali nepostavne hudobije; ona vpije na pomoč in ta glas sliši drugih 80 milijonov Nemcev, ki manjšino vsodbujajo k odporu in škripljejo z zobmi proti Poljakom.

Na vzhodno stran imajo Poljaki tudi nevarnega soseda: slovansko Rusijo. Med Rusi in Poljaki je sovražstvo staro stoletja in stoletja. Tudi to sovražstvo se ne bo zlepa poleglo. S sedanjo mejo niso zadovoljni ne Rusi, ne Poljaki. Vendar jo oboji skrbno stražijo z velikimi vojnimi silami, ašoč prilike, da bi udri čez.

Med Nemcem in Rusom je Poljska država kakor med dvema mlinskima kamnom. Kakor hitro se kolesa zavrtje, ji bodo kosti zahreščale. Ta zavest še bolj draži poljski nacionalizem, ki si ne najde miru. Poljaki se naslanjajo predvsem na Francijo s katero so v najboljših zavezniskih razmerah. V stiski so se tudi Čehom približali, vedoč, da so tudi Čehi v enaki nevarnosti od nemške strani.

Poljaki pa si prizadevajo tudi še razširiti svojo državo. Prilika za to se jim nudi na severni meji.

Litva.

Na severu meji Poljska na Litvo. Litva je starodavna dežela. Slovencem je znana še najbolj iz romana «Potop». V tistih davnih časih je vladal čez Litvo poljski velikaš Radzivil v odvisnosti od poljske krone. A še v romanu se bere, da je Radzivil hotel Litvo odtrgati od krone ter postati neodvisen knez. Kar se ni takrat zgodilo, se je zgodilo v naših dneh. Po svetovni vojni je Litva postala samostojna republika. Na Litvi biva poseben slovanski rod s svojim jezikom. O tem narodu niso ne Poljaki ne Rusi hoteli nič slišati, zato ga tudi zdaj oboje sovražijo. Rusom Litva zapira pot k morju v Njemen. Prav tisto obmorsko mesto (nemško se zove Memel) pa diši tudi Poljakom. Poljaki so v skrbeh, da jim Nemci prej ali slej iztrgajo ozki hodnik pri Gdanskem, kateri jim služi za pot na morje. Zato bi radi zasegli litavski Njemen, da bi imeli tam gori potrebni dušnik do morskega zraka.

Litavski prevrat.

Že tri leta je v litavski republiki vladala zveza desnih strank, krščansko in narodno pobarvanih. Pri zadnjih volitvah pa so dobile večino leve stranke socialističnega nagnenja. Te stranke so bile bolj prijazne do Rusije in do komunistov. Zato je ta vlada sklenila nedavno posebno pogodbo s sovjetsko Rusijo. Ko so Poljaki zvedeli za to pogodbo, so se zbal, da pride Rusija do vpliva na Litvi. Da se to prepreči, so podprli litavske nacionaliste, kateri so teden pred božičem vrgli levčarsko vlado s silo in se sami polastili države. Tudi predsednik republike je odstopil in je bil na njegovo mesto izvoljen profesor Anton Smetona.

Litavski nacionalisti niso pokazali veliko hvaležnosti Poljakom za podporo. Med Poljaki in Litvini je hudo sovražstvo, ker drže Poljaki mesto Vilno, katero je bilo prvotno določeno Litvi. Nacionalisti groze, da bodo Vilno zopet Poljakom iztrgali. Zato morajo Poljaki tudi na litavski meji skrbno stražiti.

Rusini.

Ker smo že pri Poljski, dotaknimo se še ene hude rane te države. To je rusinsko vprašanje. Poljski narod je namreč veliko manjši po obsegu svojega ozemlja, nego je ozemlje države. V mejah te države živi na vzhodu večmilijonski rusinski (ukrajinski) narod. Tudi med Rusini in Poljaki je hudičavo prijateljstvo. Spomnimo se romana «Z ognjem in mečem». Iz tistega romana, katerega dejanje se godi okrog l. 1648., spoznamo veliko narodno in socialno rano slovanstva. Vso obširno Ukrajino so vladali poljski grofje, ki so domače ljudstvo tlačili v sužnosti. Pisatelj «Ognja in meča» je to socialno razmerje zakril z junaškimi dogodbinami, a izobražen bralec najde jedro celega vprašanja. Pisatelj riše Poljake kot plemenite junake, Ukrajince (kozake) pa kot razbrzdane surovine. Mi pa beremo med vrstami in najdemo, da so bili Poljaki brezsrčni zatiralci in kot kulturnejši narod nosijo večji del krivde, ako je cvetočo Ukrajino opustošit ogenj in meč. Najprej so Poljaki oslepa-

Vtisi s potovanja po Vrheh (Piše Stric Dolef)

Po ne prav kratkem razmišljanju sem se odločil, da se ob prvem nekoliko lepšem vremenu napotim obiskat vrhovsko prestolico Štjak. Kakor da bi nebo razumelo moje želje, se je čez nekaj dni vendar nekoliko razvedrilo in obetal je biti prav lep jesenski dan. Zajahal sem svojega železnega, že nekoliko trmastega konjiča, ter jo mahnil na pot. Urno sem gibal z nogami; kolo je pod mojo težo ječalo kakor težko obložen voz; vkljub temu pa me je prav pridno ubogalo. Že ob osmi uri zjutraj sem bil na

poti med Storjami in Kazljami. Mehki žarki jutranjega solca so me prav prijetno božali po hrbtu. Vesel sem bil, da bi od veselja najraje zavriskal, toda ječanje kolesa me je opomnilo, da ni človeško, da se eden veseli med tem ko drugi ječi. In moje kolo je, po njegovem ječanju sodeč, trpelo. Bil sem že blizu Kazelj, ko mi na ušesa zadoni veselo trobentanje. Vrinilo se mi je vprašanje: Od kod neki ti glasovi?! Nisem si znal raztolmačiti. Saj Kazeljci, v kolikor je meni znano, nimajo še vojašnice, četudi

imajo «vahto», v katere notranjosti pravijo, da ležijo zakopani zakladi. Moja radovednost je bila kaj kmalu utolažena, ko sem zagledal pred seboj čredo ovac. Pred njimi je stopical močan oven, za njimi pa je korakal ovčar s trobeno preko ramena. Ne vem ali je samo ječanje mojega kolesa, ali kolo samo, ali pa kolo in kolesar tako oplašilo ovce, da so se razkropile na vse strani. Na ovčarjev zvižg pa so kakor vojaki na poveljnikov ukaz, kaj kmalu prišle v redove. Truma ovac me je spomnila na kazeljski mastni sir in na srce razveseljujoči teran. Rad bi si bil obojega privoščil, toda suhi mošnjček me je prisilil, da sem prav junaško požrl slino, ter jo mahnil, ne dalje ampak — gostilno. Ker sem vedel, da je pot na Vrhe od Ka-

zelj dalje nerabna za kolo, sem svojega stokajočega konjiča izročil v varstvo prijazni debelušasti krčmarici, sam pa krenil dalje. Med potjo sem dohiteval nabudne kazeljske pastirje, ki so kaj veselo pokali za živino. Prav nič jim nisem zameril, da niso imeli s seboj knjig! Kako pa na jih reveži nosijo? V eni roki morajo držati bič, v drugi pa pastirju prepotrebno bežgovo pokalico. Žepi pa morajo biti natlačeni repe, da puški ne zmanjka «kugl». Kam naj potem ta revček vtakne knjige? Mari v nedrija, da se mu tam vse zvijejo? Ni-li mnogo boljše, da knjige prav mirno počivajo v šolski torbici, on pa veselo poka s svojo pušo?

Toda pustimo pastirje pri miru in hajdi dalje! Onkraj Kazelj sem si prižgal

rihi kmete, šele potem je Hmelnički dvignil apor.

Položaj, tako živo narisano po stanju pred 300 leti, je še danes v bistvu isti. Poljaki se ne morejo dvigniti do tolike plemenitosti mišljenja, da bi Rusinom priznali narodno enakopravnost. Še celo pod Avstrijo so se vezali z Nemci na Dunaju, da so imeli prosto roko za stiskanje Rusinov v Galiciji. Sedaj ko so sami gospodarji, ravnaajo še slabše.

Sovjetska Rusija pa je svojim Ukrajincem nalašč dala veliko avtonomijo ter jo kaže čez mejo poljskim Ukrajincem, češ glejte, koliko več svobode je v Rusiji. Tako je tudi rusinsko vprašanje ena velikih težav severnega slovanstva.

Dva recepta.

Za slovensko bolezen se ponujata dva recepta. Prvi recept je nacionalizem. To je liberalni nauk o istosti naroda in države. Liberalnemu nacionalistu je država isto kot narod in narod isto kot država. Po tem nauku so nužno narodi deljeni v dve vrsti: eni so državni, drugi pa protidržavni; državni narodi morajo protidržavne zatreti; protidržavni pa morajo državo razbiti, postati sami državni narod in zatreti prejšnje zatiralce. Tako uči liberalni nacionalizem. Po tem receptu je med Slovani večna vojska.

Drugi recept za Slovence je pa: osvoboditi se od zapadnjaškega duha in pokazati svetovni kulturi nove poti, nova širša obzorja, višje in plemenitejše ideale. To pa se bo moglo zgoditi šele tedaj, ko se bodo vsi Slovani združili v veri sv. Cirila in Metoda. To je velika ideja bodočnosti, katera mora postati splošna kulturna last vseh Slovanov. Delati za to idejo pomeni danes, vršiti največje kulturno delo za človeštvo, delo, ki so napram njemu vsa druga dela le drobnarija.

Ljudsko Pratiško

prodajajo sledeči trgovci:

- V Trstu: Trg. Stoka, via Milano 37. — V. Fortunato, via Rossini 26. — L. Toffoletto, via del Pesce 4. — Knjigarna Trani, piazza Cavana 2. — Ulrič, via Carducci 15.
- v Ajdovščini: Trg. Brata Dolene. — Trg. Poniž. — F. Bratina, Otlica 96.
- v Bistrici: A. Ličan.
- v Borštu: F. Romano, Rimanje.
- na Colu pri Vipavi: J. Pregelj, Orešje 19.
- v Kanalu: Izidor Ivančič.
- v Komnu: S. Trampuš, Temnica.
- v Košani: A. Valenčič, Dol. Košana 41.
- v Materiji: J. Drožina, Mrše 13. — R. Cergolj, Tatre 17.
- v Obrovem: V. Bubnič, Pregarje 86.
- v Opatiji: A. Tomašič.
- v Postojni: A. Milavec.
- na Premu: J. Faktor 2. — P. Znidaršič R. Ivančič, Čelje 33.
- v Razdrtem: I. Počkaj, Vel. Ubeljsko.
- v Sežani: Veko Jogan.
- v Solkanu: M. Gomišček.
- v Tolminu: A. Negro.
- v Tomaju: M. Klavara, Avber 12.
- v Trnovem: F. Valenčič. — A. Matko, Zarečje 83.
- v Volčjdragi: J. Nardin, Vogrsko 79.

Veselo in srečno novo leto žele cenjenim odjemalcem, gostom in prijateljem.

ČEVLJARNICA FORCESSIN

odlikovana zaloga čevljev

TRST
Via Caprin št. 5 pri Sv. Jakoba

GASTONE DOLINAR

Velika zaloga papirja

TRST
Via Ugo Polonio 5

JAKOB BEVC

urar in zlatar

TRST
Campo S. Giacomo 9

LEKARNA CASTELLANOVICH

Lastnik BOLAFFIO

TRST
Via Giuliani št. 42 (blizu slovenske šole)

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Podružnica

TRST
Via XXX Ottobre 11

IVAN KERŽE

Zaloga posode

TRST
Piazza S. Giovanni 1

V. IANACH & Co.

Zaloga žlebov in cevi iz „Eternita“

TRIESTE-TRST
Via Trento 16 (zad za pošto)

GIACOMO LEVI

Zaloga drobnarije na debelo

TRST
Via S. Nicolò 19

FERDINAND PEČENKO

žganjarna

TRST
Scala Belvedere 1

BUFFET PRINC

TRST

Via XXX Ottobre 19
nosproti kavarne XXX Ottobre

MARTIN GERMAN

Odlikovana cvetličarna

TRST
Via Michelangelo, via Roma 3

VITTORIO FORTUNATO

Trg. cerkvene umetnosti

TRIESTE
Via G. Rossini 26

FR. STRANCAR

Zaloga domačih vin

TRST
Viale XX Settembre 94
za družine Via Giuliani št. 32

M. AITE

Zaloga manufaktur

TRST
Via Mazzini 44

KATOLIŠKA TISKARNA

GORICA
Riva Piazzutta 18

svojo spremljevalko — pipo, ter korajžno krevsal dalje. Pred menoj se je kaj pomorno dvigal Štjak. No! Še eno dobro urco in tam bodem. Pod menoj pa, je v dolini Raše, vsa še v tenki megli, kakor v prozoren pajčolan ovita, ležala vas Mahniči. Tupatam po rebreh posameznih gričkov ležijo raztresene posamezne vasice. Parkrat sem še krepko potegnul iz pipe, podaljšal sem korak in evo me v dolini Raše! Iznemadil me je pogled na kupe gramoza nanešenega od vode. Vsililo se mi je vprašanje: Kdaj pa bodo vendar vse to očistili? Kam pa naj vse to kamenje zapeljejo? Težko bo šlo, toda šlo bo, ker tako ukazuje žilavost in vztrajnost našega kmeta Travniki in njive vse je na debelo posuto z gramozom. Toda ne smem se še dalje ustavlja-

ti v tej rodovitni dolini, ampak moja pot gre dalje. V reber se vije. V grmu si odrežem palico, ter počasi sopiham dalje. Med potjo dohitim postarnega, toda še žilavega kmetiča. Kaj kmalu se med nama prične razgovor. O čem? Govoril mi je o tem, kar mu je ležalo na srcu. Povsod, kamorkoli greš, iste besede, isto tanzanje. Iz leta v leto slabše! V delu, v vztrajnem, umnem delu, mora biti rešitev! Možakar me je pri vasici Dolenje zapustil in sam sem jo polagoma ubiral dalje, premišljujoč, težavni stan tukajšnjih kmetov. Edini dohodek je vino. Zadržuje prav pohlevna toča in ves pridelek, ter ž njim edini dohodek, je na tleh. Iz enakih premišljevanj me vzdrami ne prav lepo kričanje nekega približno 12 let starega pastirja. Z vsemi nelepimi

primki, kar jih je fantina vedel, je obkladal kravo, katera mu je bila ušla na bližnji travnik. Ko bi bil deček moj, navil bi mu bil njegova paglavka ušesa tako močno, da bi si bil fant gotovo zapomnil keda, je izgovarjal tako čedne besede. Fant je bil daleč od mene in pustil sem ga radi tega pri miru. Vendar pa naprošam starše, naj pri mladini kolikor jim je pač možno preprečajo kletvino. Edini, najboljši pripomoček je, ne izgovarjati nikdar, najmanj pa v pričlo njih grdih besed. Korakal sem dalje in kmalu prišel v vas. Že poprej sem se bil namenil obiskati znanca iz vojaških dni. Kaj kmalu sem ga dobil! Peljal je ravno gnoj na bližnji travnik. Bič in volje je izročil sinu, sam pa je šel z menoj v svojo hišo. Prvi po-

gled po dvorišču in hiši mi je razodel, da tuka, viadata gospodar in gospodinja v medsebojni složnosti. Dvorišče je bilo snažno. Ni bilo na njem nakopičeno eno poljsko orodje vrhu drugega, ampak vsako je ležalo na svojem prostoru. Na prijaznem, čistem ognjišču v kuhinji je veselo plapolal majhen ogenj, ob katerem se je kuhalo kosilo. Vsedla sva se k mizi in pričel se je pogovor. V spomin so nama prišli oni žalostni časi, ko sva v Radgoni, v družbi mnogih drugih prežvekovala tečno «Dörrgemüse» in druge redilne jedi. On je bil od tam odposlan na kraško fronto, jaz pa sem še nadalje ostal tam. — «Vse je bilo v najhujšem neredu, ko sam prišel domov», — mi je pravil prijatelj. — «žena, četudi skrbna, ni mogla biti vsemu kos. Nekateri njive

Našemu delavstvu!

Nekaj ganljivo lepega so božični dnevi. Pa če so za vsakega kristjana lepi, so posebej še za delavca - kristjana - najlepši. Vsi božični dogodki se vrše v nekakem delavskem ozračju. Sv. Jožef - delavec, Mati Božja - delavska žena, Jezus - delavski otrok - delavec sam. Delavski stan je ravno po božičnih dogodkih povzdignjen in posvečen. In v zarji teh dni bi rad povedal našemu delavstvu nekaj odkritih besed.

Delavci, spoštujte svojo vero!

Krščanstvo je osvobodilo delavski stan in mu dalo nekako plemstvo. Pred Kristusom je bil delavec le - suženj, brez pravic, brez spoštovanja, naprodaj kakor navadno blago. Kristus pa je s svojim naukom o ljubezni in pravici in z naukom, da smo pred Bogom vsi enakovredni otroci božji - prinesel svobodo delavcu. A še več. S svojimi žuljavimi rokami je posvetil vsako pošteno delo. Delo je s Kristusom izgubilo sramoten značaj. Delavec, če imaš le količkaj plemenitosti v sebi, spoštuj to vero, ki je dala tibi čast in svobodo. Delavci, spoštujte svojo vero, ki je vaša edina tolažba. Krščanstvo uči, da je najnižje delo, ki ga opravljajš, v božjih očeh nekaj lepega, dragocenega, za kar boš prejel obilo plačila, če ga izvršuješ iz ljubezni do Boga. In Bog plačuje drugače in neskončno bolje kakor svet. Koliko bogastva pri Bogu si nabere delavec, ki iz ljubezni do Boga dela in trpi celo življenje! Kako tolažilna je ta misel za človeka trpina: enkrat bo vse to z neizmerno srečo poplačano. Človek brez te vere je kakor neumna živina, gara in gara, a ne ve čemu, brez upanja, brez sreče trpi in umira. Koliko dušnega miru pa najde krščanski delavec v molitvi, pri obhajilni mizi, v cerkvi! Tam je drugim popolnoma enak! Kako lepa je nedelja za vernega delavca! To je za njega dan počitka, dan tolažbe in veselja. Kako lepo je družinsko življenje vernih delavskih družin! Vkljub pomanjkanju je v taki družini več sreče kot v hišah milijonarjev. Sreča je v srcu, ne v denarju. V taki družini znajo biti z malim zadovoljni, v nesreči edem drugemu pomagajo, se medseboj tolažijo, v skupni molitvi iščejo utehe in jo tudi gotovo najdejo. Ko vse odpove - ostane vera z upanjem in s svojo tolažbo. Delavci, to vero spoštujte!

Delavec brez vere je dvakrat nesrečen. Če nima vere človek, ki ima vsega v 1. zobnjaku, je vsaj na tem svetu nekaj užil, delavec brez vere je pa tu in tam v večnosti nesrečen. Kdor delavstvu jemlje vero in ga odvrta od verskega življenja, je morivec delavske sreče. Nekaj bridkega je, da se delavstvo v tako veliki meri oklepa takih voditeljev, ki ga odvrtajo od verskega življenja, ki delavsko bodo izrabljajo samo v hujskarnje proti veri. Namesto da bi delavcu koristili, pa ga v prvi vrsti hujskajo proti Cerkvi, namesto da bi skrbeli za delavske koristi, pa ga izrabljajo za kulturni boj - za boj proti krščanstvu. Duhovni-

ka slikajo delavcu kot največjega delavskega sovražnika, krščanstvo kot suženjstvo, resnico kot laž. Delavstvo, ne daj se ogoljufati, ne daj se oropati svojih najdražjih svetinj!

Delavec, spoštuj mladost!

Herod je v svoji zlobi dal pomoriti vse otroke v Betlehemu. Nekaj zverinskega je bilo to dejanje. Toda - Herodi niso izumrli. Se so med nami; ti Herodi more telesa in duše. Delavski starši so primorani svojega otroka poslati v zgodnji mladosti v tovarno, da pomaga staršem v težki borbi za vsakdanji kruh. Nedožnega otroka pošljejo v tovarno - a iz tovarne pride pogosto pohujšan mladenič, pokvarjena dekle. Kolikokrat se po tovarnah vpričo otrok smeši vera, bogokletno govori o Bogu, o Materi Božji, nesramno govori o spolnem življenju. To so novodobni Herodi, ki zastrupljajo mlada srca. Delavci, spoštujte delavske otroke. Ne dovoljajte v svoji sredi pohujšanja malih, iztrebite iz svoje srede take Herode, zahtevajte odločno od delodajalcev, da ne pušče pohujševanja med vami, da posvečujejo nedelje in praznike, da spoštujejo nedeljski počitek in ga ne branijo spoštovati tudi vam in vašim otrokom.

Delavci, spoštujte sami sebe!

Bodite olikani! Ne kvantajte med seboj! Dealvec, spoštuj delavsko dekle, ne govori ji umazanosti, ne zapeljuj je! - Fantje, bodite vitežkega značaja, spoštujte ženo, dekle in mater!

Delavec, spoštuj vsakega človeka in tudi delavca!

Žalibog je delavstvo v svojo največjo škodo razbito med seboj in razdeljeno v razne stranke in struje. Strankarske strasti zapeljejo neredko delavca, da škoduje svojemu lastnemu bratu - delavcu. Videli smo že pogosto, da so delavci tovariša spravili ob službo zato, ker ta ni bil njih strankar. Delavci, če ne morete biti edini med seboj ne strokovno, ne politično, vsaj spoštujte se med seboj! Nikoli ne smeš, ne žali in ne zaničuj tovariša-delavca, ne odjedaj kruha delavcu, ki je drugačnega mišljenja kot ti. Dvakrat zlobno pa je, če žališ delavca ali delavko radi njegovega krščanskega prepričanja. Če je fant delavec v katoliški organizaciji, če je dekle delavka ali žena delavka v Marijini Družbi ali v III. redu, spoštuj jih radi tega še bolj! V človeku, ki smeši krščansko življenje in zaničuje človeka radi krščanskega mišljenja in življenja - je satanov duh.

Delavci, v zarji božičnih praznikov se učite ceniti krščanstvo in svoj stan. S prvim božičem je zasijala človeku svoboda - ljubezen in pravica. Samo takrat, ko bo krščanstvo res zavladalo v človeški družbi, bo prav rešeno socialno vprašanje. In zato je delavski stan v svojem interesu poklican prvi v to, da sodeluje pri prenovi človeštva po krščanskih načelih.

Vsak zaveden delavec bodi apostol krščanskih načel! I. T.

je zarastel plevel. Vinogradi slabo obdelani in trte bolne. Uvidel sem takoj žalostno stanje svojega posestva, ter pričel z dvojno močjo in marljivostjo obdelovati zapuščeno zemljo. Nebo samo je videlo moje prizadevanje in blagoslovilo moj trud. Zadnja štiri leta pa nas hudo pritiska. Leto za letom nas obiskuje toča. Davki pa vedno isti. Mučiva se z ženo od zgodnjega jutra do poznega večera in je z veliko težavo zmagujeva. - Njegove gube na obrazu so pričale o resničnosti njegovih besed. Njegove žuljave, koščene roke so mi jasno dokazovale njegovo neumorno vztrajnost. - «Poleg vsega tega», je nadaljeval prijatelj - «pa druge skrbi in težave, o katerih pa je najboljše molčati». - Ravno tedaj je primahala domov približno 10 let stara deklica s torbico preko ramena. «Glej jo», mi pravi. «že tretje leto obiskuje šolo, toda še vedno se bori s čitanjem. Da pa zna vsaj toliko čitati je največja zasluga njenega 15-let-

nega brata, ki se ob vsakem prostem času ukvarja z njo. Kar se pa naše šolo-odrasle mladine tiče je tudi žalostno. Namesto, da bi ti mladeniči, nedeljski prosti čas izrabili sebi v korist, pa do pozne noči posedajo po gostilnah, kjer popivajo in kvartajo. In dobiček od kvartanja in nočnega pohajkovanja? V pondeljek bolna glava in prazen žep.

Naš pogovor je pretrgala gospodinja ko nas je poklicala h kosilu. Kosilo, četudi prav navadno, mi je šlo v slast. Po kosilu sva si izplaknila usta s par kozarci zlatorumenega vinca. Prav prijetno me je ta trtin sok poščegetal po grlu. Vprašal sem ga, kako je kaj z vinsko letino. - «Ni mnogo», mi odgovori, «toda to kar je, je izborno. Lepo vreme ob trgatvi nam je dopuščalo, da smo ga kasneje trgali kakor navadno, ter s tem pustili grozdju časa, da si je nabralo sladkorja».

Čas me je opominjal, naj se poslovim

Jugoslavija

Vladna kriza v Jugoslaviji se dolgo vleče. Po Pašičevi smrti je dobil Uzunovič vnovič naročilo, naj sestavi vlado. Ni mu šlo in je spet odložil. Naročilo je dobil tedaj Ljuba Davidovič, glavni politik iz opozicije. On je vprašal radikale, če bi hoteli biti v vladi pod njegovim predsedništvom. Ti pa, da ne in ne, ker le njim da pritiče predsedniško mesto kot največji stranki v parlamentu; drugemu da se ne bodo nikomur pokorili. Brez radikalec pa se Davidovič ni upal sestavljati vlade; sestavil bi jo bil pač, ako bi smel razpustiti sedanjo skupščino ter razpisati nove volitve. Toda kralj je vztrajal na tem, da mora sedanja skupščina ostati in delati naprej. Zato je Davidovič koj drugi dan odložil naročilo za sestavo vlade.

Zopet Uzunovič.

V tretje se je kralj obrnil na Uzunoviča in mu dal naročilo, naj sestavi vlado. Ta je šel na delo in se pogajal s Slovensko ljudsko stranko. To videč, se je Radič ustrašil, postal je mehkejši in brž pristal na vse radikalne pogoje. Kakor kaže, Slovenci niso bili tako mehki. V javnost ni prišlo, kaj so imeli z Uzunovičem. Pisalo se je, da zahtevajo radikali od Slovencev, naj prekolnejo svoj po-

lični program - avtonomijo. Ti pa menda niso hoteli v lastno skledo pljuniti. Vse to navijanje proti avtonomiji in kupčevanje s političnimi programi pa se nekam smešno sliši. Nam se zdi edino naravno, da vsaka stranka, če stopi v vlado, vstopi na podlagi svojega programa, ne na podlagi temu nasprotnega programa. Zato sumimo, da so bili drugi tehtnejši razlogi, da so se Slovincem vladna vrata pred nosom zaprla. Na božično vigilijo namreč je Uzunovič dal kralju v podpis nove ministre; dve ministrski mesti pa sta ostali prazni, češ da sta prihranjeni za Slovence. Pri novi vladi pada torej v oči najprej dejstvo, da so Slovenci ostali za Božič pod milim nebom (kajti iz stare vlade je odpadel Slovenec Pucelj); drugič je značilno, da je Radič potisnil na ministrski sedež svojega zeta Košutiča; tretjič se je opazilo, da sta v novi vladi dva generala in sicer vojni minister Hadžić ter prometni (železniški) minister Svetislav Milosavljevič. Ljubljansko «Jutro» je pisalo v posebni izdaji na Sveti dan, da je nova vlada pod vojaško kontrolo. Za zunanjega ministra so deli dr. ja Ninkota Perča, ki je bil poprej finančni minister. Časopisje splošno sodi, da ta vlada ne bo dolgo ostala v ti obliki. Po dosedanjih skušnjah sodeč, lahko pritrdimo temu mnenju.

Iz domačih krajev

Pri Fari

Sredi obširne hrenovske župnije se vzdiguje prijazen hribeček, na katerem stoji hrenovska župna cerkev sv. Martina.

Če prihajaš po veliki cesti iz Postojne proti Trstu in zaviješ «pri Dilcah» na desno, si v dobri pol uri tam. Obiskovalcu se nudi s tega hribečka - imenovanega «Pri Fari» - diven razgled na vse strani. Precejšen kos «Pivke» - tako se imenuje ta kraj po rečici Pivki, kateri se izgublja v postojnsko jamo - ima pred seboj.

Proti zapadu se vzdiguje mogočni Nanos; pod njim pa je posuta ravnina z vasicami, iz katerih štrle krišku rdeči zvoniki. Med vasicami, skoro v jednaki razdalji, se razprostirajo travniki, gozdiči in polja, po katerih se vijo bistri potočki in bele ceste. Kapelice ob cestah in znamenja po polja, delajo še prijaznejše lice temu kraju ter pričajo, da je tukajšnje ljudstvo še verno in nepokvarjeno. Prav tam v kotu pod «Jazbinim vrhom» se beli predjamski grad, čigar burna zgodovina je marsikomu znana. Proti vzhodu pa pozdravlja popotnika Postojna in druge bližnje vasi, nad katerimi se vzdiguje daljno modrikasto hribovje. Res, prijetno je hoditi tod, zlasti spomladi, ko vse zeleni in cvete.

«Slovenski svet ti si krasan in poln nebeške si krasote!»

Na hribečku se mahaja poleg župne cerkve, okoli katere je bilo nekdanj po-

kopališče, velika košata lipa, prostrano župnišče, dvorazredna ljudska šola in še nekaj drugih hiš. Ne daleč od cerkve, na desno, stoji veliki železni križ, spomin na prvi sv. misijon, ki se je vršil v tej fari.

Farna cerkev ni po slogu ali velikosti nikaka posebnost. Dasi je bila v Hrenovskih župnija že pred letom 1316, vendar ni cerkev tako stara. Najstarejši del je prezbiterij, ki je bil prvotno zidan v gotičkem slogu. Lepi, vitki stebriči iz lehnjaka so podpirali obok, katerega je krasilo rebrovje. Obok je bil pisano barvan ali polihromiran, kar se je pokazalo l. 1891. ko so nad zakristijo prebili zazidano gotičsko okno. Sedaj vsega tega ni; le stebriča za velikim oltarjem pričata, kako je bilo nekdanj.

Veliki oltar je v celoti nekako neroden, še bolj nerodno se prilaga nizkemu oboku; vidi se, da oltar ni bil narejen za to cerkev. Zvedel sem, da je bil nekdanj oltar višji, pa so ga skrajšali, da so ga spravili v nizko cerkev. O posameznosti na oltarju so umetnine, zlasti šestero kipov, po trije na vsaki strani tabernaklja. To so podobe! Kdo bi se nadejal takih kipov v taki samoti! Oglel sem jih zložno in mirno, kakor je treba za umetniško uživanje. Kaj je prav za prav s temi kipi in s tem oltarjem?

Za frančiškansko cerkev v Ljubljani je dal napraviti veliki dobrotnik Jakob Schellenburg l. 1784. lep oltar, ki je bil

od prijazne hiše. Silih me je sicer znanec naj ostanem pri njem čez noč, toda namen moj je bil priti zvečer domov. Siva še z znanecem v hlev, kjer sem imel zopet priliko videti njegovo vzorno gospodarstvo. Ne ravno mnogobrojna živina je na čisti stelji ležeh prežvekovala. Četudi je bil le hlev, katerega naši kmetovalci kaj radi zanemarjajo, je vladala v njem snaga. Zraven hleva je bilo urejeno gnojišče, poleg tega pa ne ravno velika, s cementom obokana jama, v kateri se je nabirala gnojnica. Meni pa se je mudilo in moral sem se posloviti od prijazne gospodinjice, gospodar me je šel spremit kos poti. Med potjo sem videl marsikaj, kar mi ni niti najmanje ugajalo. Kar zraven poti ob nekem hlevu je bil dokaž velik kup gnoja. Gnojnica se je kar prosto odtekala po potu navzdol, kar gotovo ni kmetu v korist in vaši tudi ne v okras. Na pragu neke hiše je čepel še prav majhen deček, ter prav slastno

sikal božjo kapljico iz lončka. Tako starši! Ze prav v zgodnji mladosti zastrupljate otrokov organizem z alkoholnimi pijanci in zraven se še ponašate koliko si ga upa vaš sinček zvrniti. Izpametujte se vendar, dotični starši, ter dajte svojim otrokom mleka in ne vina!

Pred šolo, na katero pa štjačani nikakor ne smejo biti ponosni, je že pričakovala otročad poduka. Kakor povsod so se tudi tukaj lovili in kričali, kar se gotovo ne sme zameriti mladim, k veselju in razposajenosti nagnjenim otroškim dušam. Med seboj razgovarjaje sva prišla do lepe anonadstropne hiše, na kateri se je šopiril napis: Municipio - Županstvo. «Glej», mi reče prijatelj. «Pred letom je stanoval v njej naš g. župnik. Radi neprestanih intrig od strani nekaterih prevzetnežev, je odšel v Kobjeglavo. Sedaj ima tukaj svoj sedež županstvo in milica. Po mojem mnenju bi pa bilo mnogo boljše, ko bi se ta prostor uredil v začasno

posvečen sv. Križu. Na obeh straneh križa sta stali podobni žalostne Matere Božje in sv. Janeza apostola. Dalje je bila na vsaki strani podoba žalostnega angela, naposled pa še podoba sv. Jakoba in sv. Katarine. Kdo je izdelal te kipe, ne morem reči. Kakor vse kaže jih je izvršil slavni kipar Robba, kateri je zapustil beli Ljubljani še druge spomenike svoje umetnosti. A tisti frančiškanski samostan je odpravil cesar Jožef II. in frančiškane preselil v tedanjo avguštinsko cerkev Marijinega oznanjenja pred mostom, kjer so še dandanes. Cerkev so podrli in oltar prodali. Kupil ga je tedanji hrenovski župnik Andrej Semen baje za 600 gld. Ker je bil oltar za hrenovski prezbiterij previsok, so ga znižali in postavili nanj sv. Martina, patrona te cerkve.

Toliko o zgodovini tega oltarja. Žal, da ne morem biti porok za vse podrobnosti.

Kipi so pač že mnogo trpeli in izgubili nekoliko svoje lepote. Beli marmor je dobil bele lise in proge, posebno škoda pa je, da imajo nekateri kipi odbite prste na rokah. Odbil jih je pred več leti neki slaboumen človek, ki je priletel v cerkev k oltarju. Res sreča je, da so ga domačini hitro opazili in umotvore rešili večje škode. Vendar se blešči s hladnega marmorja še dandanes čudovita lepota. Umetnik se je oziral na lepoto telesa, na razvitost udov, na sorazmerje in na idealni izraz obnem. Kako resnično je izraženo telo s svojimi deli! Kako dostojno in rahlo obnem se ovija obleka postave! In izrazi na obrazih! Najlepše je izvršena brez dvoma podoba žalostne Matere božje. Tolika bridkost stiska materino srce, da ji sili tožba in vzdih na dan, ki ji je odprl nekoliko usta. Ne vem ali sem videl kje tako lepo izraženo žalost. Mladeniško lep je sv. Janez na drugi strani. Kip nam jasno kaže učenca ljubezni. Prav vzorno lepa sta tudi dva angela. Sv. Jakob ni ponujal umetniku toliko prilike, da bi bil na njem dobil kaj posebnega; toliko večjo skrb pa je imel za kip sv. Katarine mučenice. Karkoli pogledaš vse je dovršeno. Podoba kaže mučenico v onem trenutku, ko se je kolo, namenjeno jej za mučenje, zdrobilo poleg nje. Mirni, skoro smehljajoči se obraz kaže pogumnost in zmagovalje, pa tudi njeno deviško nedolžnost. Njena usta se zde zgovorna, kakor da hoče braniti pred modrijani krščansko vero.

Tudi stranski oltarji so umetniško delo. Cerkev krasi tudi živo slikan križev pot in petero lestencev, ki dajajo ob velikih praznikih čarobno razsvetlavo. Ostala cerkvena oprava je preprosta, pa vedno snažna in v najlepšem redu. V nevisokem zvoniku visi troje novih zvonov, ki se njih mili glasovi veličastno razlegajo, zlasti v večernem hladu.

Med tednom vlada tu mir in tihota, ob praznikih pa ta kraj nekako oživi, ko prihajajo sem gor k službi božji verniki iz vseh sosednih vasi.

Hrenovska župna cerkev ima več podružnic. Najstarejša je Matere božje v Predjani. Naš slavni zgodovinar Valvazor piše, da je cerkvico naše ljube Go-

spe in Matere Marije pred imenitno, nekaj slovečo predjamsko grajščino blagoslovil visoko učeni tržaški škof Enea Silvio, ki je bil kmalu potem postal rimski papež in si je prilastil ime Pij II. ter je vladal sveto katoliško cerkev od l. 1458. do 1464.

Ta cerkev je od matere fare v Hrenovicah eno uro daleč v velikanskem kotlu, ravno pod starodavno grajščino, ki tiči vsa v silni skalnati votlini. Ne vidi se poprej, dokler človek ne pride do nje. Tudi od tam se ne vidi drugam, kakor le v nebo. Posvečena je Materi Božji Vnebovzeti. Nekaj je močno slovela. Prihajalo je sem mnogo ljudstvo od vseh bližnjih pa tudi daljnih krajev. Današnje dni je vse opešalo in cerkvica je sedaj v revnem stanu ter potrebuje temeljite poprave. Pri tej cerkvi se nahaja pokopališče, na katerem spi smrtno spanje, — kakor trdi ljudska govornica — zadnji roparski vitez — Erazem Predjamski!

Biseromašnik



Na novo leto 1868. je č. g. Josip Sancin pel novo mašo v Dolini. Letos torej slavi šestdesetletnico. Biva v pokoju v Ricmanjih. Naj ga Bog še dolgo ohrani!

Naša pošta.

Merčanska dekleta, i kaj pa delate? Neki firbec vas je del v Mali list, pa si nismo prav na jasnem, kako je cela reč. Ali je samo ena taka, ali vas je več? Raže bi prinesli o vas kaj pohvalnega, zato grajo za sedaj odložimo.

Pritožbe o nerednem dostavljanju nam še prihajajo. Že v božični številki smo sporočili naročnikom, da smo napravili korake v ti reči. Upamo, da so kaj zalegli. Prosimo naročnike še, naj nam javijo, ako lista ne bodo redno prejeli. Le poguma ne izgubiti!

ZAHVALA

Podpisani se zahvaljujem zavarovalni družbi «La Fondiaria» iz Barkovelj za točno in kulantno izplačilo odškodnine mojega pogorelega poslopja. — Priporočam vsem goriomenjeno zavarovalnico. **Povžane, 17. decembra 1926.**

Bubnič Ivan, Povžane 20.

šolsko poslopje. Imamo dve učni moči in potrebovali bi tudi dva razreda. Ker pa ni nikjer v to primernih prostorov, podučuje ena učiteljica samo zjutraj, druga pa samo popoldan. S tem pa so na izgubi edino le otroci. — Molče sem pritrjeval njegovim besedam in čudno se mi je zdelo, da se nikdo ne zavzame za preskrbo prostora za drugi razred. — «Težijo pa nas še druge skrbi», je nadaljeval «Naša fara je še precej obširna in vendar smo že leto dni brez dušnega pastirja. Začasno hodi k nam opravljat službo božjo g. župnik iz Vrabč. Krivda leži na nas samih, oziroma na zagrizenosti nekaterih, kateri nočejo o duhovniku ničesar slišati. Še ponašajo se s tem, da oni ga ne potrebujejo». — Med pogovorom sva prišla do pokopališča. Ker nisem hotel, da bi me prijatelj še dalje spremljal, ter s tem zamujal dragoceni čas, sem se od njega poslovil, ter se mu prav pristržno zahvalil. Stišneva si desnici, ter odideva

vsak na svojo stran. Stopal sem polagoma dalje, premleval težak gospodarski stan kmeta, gledal sladkega grozdja oropane trte in travnike na katerih so se pasla goveda.

Pred menoj se je kmalu prikazala vasica Gradišče, pod njo pa se je belila cerkvica sv. Katarine. Šel sem dalje in prišel na z borovim drevjem porastel hrib Ocince. Ustavil sem se. Pogled se mi je uprl na obširna kraška tla tja dol do Dutovelj, Sežane in Stori. Kakor posejane so se rudečile strehe hiš posameznih vasic. Na desnici sem zagledal vasico Bogu, kateri prebivalci nočejo Buzci ampak Bogovci imenovani biti. Obrnil sem pogled na levo in zagledal pod hribom Tabor, na katerem se blešči lepo šolsko poslopje in mična cerkev, vas Vrabč, katera prebivalci se nazivljejo Vrabčci in ne drugače. Blizu Vrabč je na prijaznem holmeu čepela cerkvica sv. Ane, poleg nje vasica Razguri. Tam v daljavi pa mi

ŽELIŠ BITI ENKRAT SREČEN?

Morda boš, ako si nabaviš Ljudsko pratiko. V pratiki je odzadaj številka. A-ko bo tvoja številka vlečena, zadeneš enega od sledečih 5 dobitkov: 1. Blago za obleko, 2. šest srajc, 3. volneno odejo, 4. šest brisač, 5. pedeset lir.

Naročniki-plačniki Malega lista dobe pratiko zastoj. Drugi jo lahko kupijo v trgovini za 2 liri. Lahko jo naroče tudi naravnost pri upravi Malega lista, a ko pošljejo 2 liri ter naslov, kam naj se jim pošlje pratika. — Kdor želi biti srečen z dobitki, naj pratiko shrani in počaka do 15. februarja.

Kupite Ljudsko pratiko takoj, da ne bo morda prepozno, ko zaloga poide!

ZANIMIVOSTI.

Morski volk.

V decembru so rovinjski ribiči 10 milj proč od Rovinja ujeli velikega morskega volka. Dolg je bil 5 m in težak 10 stotov. Ko so ga razparali so našli v trebuhu ostanke delfina (neke vrste ribe), kosti in ovratnico od psa, kosti volvske četrtili, kose lesa in pet vreč. O vrečah mislijo, da so tiste, v katerih spuščajo z ladij v morje mrliče. Ribiči so pošast prodali za 800 lir v Trst.

Statistika.

Po ljudskem štetju iz l. 1921. pride v Italiji na 1000 moških 1028 žensk. Deset let popreje je bilo slabše; bilo je 1037 žensk na 1000 moških.

Žena s šibrami.

Neki berlinski zdravnik je pred nedavnim časom operiral žensko ter v njenem slepem črevesu našel 95 zrn šiber. Ženska je bila namreč hčerka nekega gozdarja ter večinoma uživala divjačino, katero je njen oče ustrelil. Zrna, katera je z mesom povžila, so se v slepem črevesu ustavila ter, kakor sama trdi, niso povzročala nobenih težkoč. Zdravnik je šibre le slučajno odkril pri operaciji, ki ni bila v nikaki zvezi s slepim črevesom.

TESTENINE «PEKATETE»

se na glasu kot izborna jed še iz predvojnega časa. Da dobi vsak, ki jih zahteva tudi res prave naše testenine, smo zopet vpeljali zavojce po 1/2 in 1 kg. Zahtevajte pri trgovcih makarone, špagete, subjote ali razne vrste za juho le v zavojih z napisom «Pekatete».

PRIMARIJ

dr. Ettore D'Osvaldo

Ravnatelj očesnega oddelka v goriški mestni bolnišnici. Izpučen na očesni kliniki dunajskega vnečlišča.

Specialist za bolezni na očeh

Sprejema od 10-12 in od 3-4

Gorica, Corso G. Verdi 24.

Zobozdravnik
dr. Sardoč D.
ordinira
v Trstu
via M. R. Imbriani 16, III.
(Prej via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7.

Cerkvena umetnost - Dober tisk
ENRICO TOFFOLETTO
TRST, Via del Pesce 4
Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in drugih nabožnih predmetov.
Cerkvena obleka in potrebščine.
KONKURENČNE CENE.

MALI OGLASI

DOBER SVET je zlata vreden. Proti slabosti in bolečinam v želodcu in glavi, slabemu teku in prebavi, grenkosti v grlu, zaprtju, uživajte «Gastrin». — Izkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu, navadnim pljučnim boleznim, influenci, težkemu dihanju je **Prsni sirup**. — Proti oslovskemu kašlju je preizkušeno sredstvo **Sirup balsamicus**. — Uspešno sredstvo proti trganju v udih in kosteh, proti bolečinam in trganju v plečih, v križu, v glavi je «**Reumazan**» kot tekečina, a «**Liniment Lanomentol**» kot mazilo. — Za kožne bolezni se rabi z gotovim učinkom «**Sentjurjevo mazilo**»; izvrstno za rane, ture, opekline, odrtine; prepreči prisad, mčiči in celi. — **Odlikovan laboratorij LEKARNA PRI ODREŠENIKU - Bistrica.**

GLYKOL. Ker je v zadnjem času popravevanje po tem izdelku močno naraslo, se je odločila lekarna Castellanovich. Trst, via dei Giuliani 42 (Pri Sv. Jakobu, blizu slov. šole) prodajati ga v večjih steklenicah, tako da zadostuje za popolno ozdravljenje 6 steklenic. Cena steklenici je L. 8.50.
Prodaja tudi Elizirano «kino».

SMLAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kataru, uspešno čistilno sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let, se prodaja samo v lekarni Castellanovich, Trst, Via Giuliani 42 (Pri Sv. Jakobu, blizu slovenske šole).

BRIVEC Andrej Rojč, Gorica, via Seminario 2. se priporoča sl. občinstvu.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

FERDINAND ŠKERLJ, Vrhpolje 66 p. Vipava (Verpogliano p. Vipacco) ima na prodaj več tisoč cepljenih trt kakor: Ribola, Rizling, Zelen, Zlahtnina, Klarenca, Pinela in dr. - Cepljenje so prvovrstne. Cena po dogovoru.

HLAPEC, zmožen za vsako delo pri kmetiji ali pri hiši, več tudi klanja, išče službo. - Ivan Hribar, Trnje 68 pri St. Petru.

je zastiral pogled naš očaj Nanos. Rad bi bil vse te kraje obiskal! Ker pa mi čas ni dopuščal sem jo mahnil po strmem grebenu Ocince v smeri proti Kazljam. Ne vem ali je vrhovsko vino dalo takšno prožnost mojim nogam, da so kar same preskakovale mnogotere zidove in zidice. Pod vasico Poljane, obdane od prav lepih njiv sem zagledal vas Štomaz. Moral sem iti mimo te vasic. Ni velika! Prebližno 20 hišnih števil. Čudno pa se mi je zdelo, da ima tako majhna vas svoje šolsko poslopje. Moji radovednosti ustreže še žilav starček, ter mi pove, da to šolo obiskujejo otroci vseh okoli ležečih vasic. Po prav kratkem pogovoru me prijazno povabi v hram. Moral sem se njegovemu vabilu odzvati. Prav teknično mi je par kozarcev štomazkega nektarja. Starček me je vprašal po novicah in ko sem mu marsikaj povedal je prišel on. Dobrega mi ni povedal ničesar! Vsepovsod enako! Ko sem ga povpra-

šal, zakaj se vendar nekoliko ne pobrigajo za popravo šolskega poslopja, ki je videti v kaj nemarnem stanju, mi je odgovoril, da so se že večkrat pobrigali in vsakokrat so jim na županstvu odgovorili, da bodo v najkrajšem času napravili vse potrebno. Toda ta najkrajši čas še ni prišel, poslopje pa na vseh straneh pušča in čaka popravila. Meni pa se je mudilo in šel sem. Poslovil sem se, spil še en kozarec in hajdi! Pot se je do doline Raše vila venomer navzdol. Tukaj pa sem se moral sezuti in bresti ne ravno globoko vodo, ker je zadnji nalič odnesel edino brv. Mrak je že padal na zemljo, jaz pa sem podvizal. Prišel sem v Kazlje. Moj konj me je še vedno pričakoval. Spil sem še četrtinko kraške črnine, zahvalili se krčmarici za varstvo konja, ter odhitel proti Storjam in od tam dalje, dalje, dokler nisem s prav trdo nočjo prišel domov.

Kaj nam z dežele pišejo

SKOPO.

Danes povemo drugi del zgodbe o našem cerkvenem ključarju. Ko je 1. 1922. v marcu naš duhovnik bil bolan, je ključar našental župana, naj skliče občinsko sejo. Na ti seji so sklenili duhovniku službo vzeti in ga iz kaplanije vreči na cesto. Ključar je izustil na tisti seji, naš duhovnika vržejo «na gnoj». Tisti sklep seveda ni obveljal in to je ključarja jezilo. Ko je duhovnik o Veliki noči o-adravil in hotel isti maševati, je ključar zopet našental župana, naj mu cerkev naprejo. In res so jo zaprli; cerkvenik je namreč ubogal ključarja. Pisali so celo na škofljo proti duhovniku, toda škoflja je odgovorila, naj mu cerkev odpro; zaprta je bila 10 dni. Navada je, da mora ključar preskrbeti vino za sv. maše; ta ključar pa tega ni storil; duhovnik je moral sam plačevati vino, hostije in pranje cerkvenega perila; teh stroškov se je nabralo 700 lir, ki mu jih ni cerkev povrnila. Ključar je hodil v zakristijo kot gospodar, zaklepal včasih duhovniku mašno obleko in ga v zakristiji zasramoval. Govorili so o njem, da je cigarete užigal v svetilki pred Najsvetejšim in kadil po cerkvi, ko je menil, da ga nihče ne vidi. Kadar ga je tomajski župnik pozval na račun, mu je nesel kazat umazane papirje ali pa sploh ni šel k njemu. Škoflja je dala ukaz, naj se ta ključar odstavi, a on je znal tako plesti, da je ostal dokler ga ni Bog poklical na račun.

Cerkev ima v bližini klet. V ti kleti je bilo mnogo železa iz vojnih časov. To se je smatralo za last cerkve. Ključar je naskriva; to železo izkopal in ga hotel prodati. Občinarji so ga pri tem početju zapazili in ker je bila mera polna so ga naznanili orožnikom. Ti so prišli in material zaplenili. Ključar je kmalu malo zbolel; začel je brzo hirati dokler ga ni vrglo v posteljo in je umrl nedavno tega v groznih bolečinah.

SMIHELKA OBČINA.

V dopisu iz Nove Sušice v 51. številki Malega lista zahteva dopisnik, naj bi Jožeta Šmagurca redila naša občina. Dovolj slabo je za vas Novo Sušico, ako ne more prerediti enega takega reveža. Zakaj naj bi občina skrbela zanj? Naj skrbijo tisti, ki jim vozi in nosi v mlin tu-či po dvakrat na dan za eno cigareto. Povema pa še to, da dotični ne spada v našo občino, ampak v košansko. Glede cestarja pa drugič.

Več kôstavcev.

STORJE.

Poštne razmere. Na uredništvo so nam prišle pritožbe, da zadnje čase pismonoša ne obiskuje več stranskih vasí. Te so: Majeni, Sinadole in Podbreže. V Štorje pismonoša prihaja, a tu navedene vasi mora o same hoditi po pisma v Sežano. To je narobe svet. Poštno ravnateljstvo bi moralo kaj ukreniti. Ali naj sel obišče vse te vasi, ali pa vsaj pustí njihovo pošto v Štorjah, kajti do same Sežane je prevelika daljava. Naj se pobriga tudi županstvo v Sežani za interese svojih občinarjev.

ŠMARJE pri Sežani.

Šmarje so kmečka vas, a lepa in premožna. Zadnji čas pa se je začelo o nas tudi v javnosti pisati. Zato povem tudi jaz par zaemljivih reči. — V Šmarju imamo lepo zgodovinsko cerkev, ki so ji rekli svoje čase «Matí božja v Leskovju»; bila je tedaj nekakša božja pot, kamor so prihajale tudi procesije. Zraven cerkve sta dve veliki košati lipi, ki imata 5 in pol metrov obsega. Ena se zove «Danica», druga «Zora». Pod «Danico» je namoški vodovod, velika dobrota posebno ob semanjih dneh. Glavni zvon pri cerkvi je ubit. Pokvarjen je tudi kip M. b. v oltarju; Jezuščku je roka odbita.

O kulturnem napredku v naši vasi ne marajo dosti slišati; pravijo, da «karta se pustí pisati». Če se kak naprednejši človek loti kulturnega dela, se začno ubirati proti njemu in on se mora prisiljen umakniti v ozadje, videč da s taki-

mi ne opravi nič. Ples v skednju je njih bog. Ta nemarni skedenj je dosti kriv nemorale, pretepa in družinskih bridkosti. Te vrste ljudje pa še čutijo potrebo, da se perejo po listih, hoteč biti povsod prvi in čisti pred ljudmi.

En spomin iz preteklih let. Tedaj, ko so podobo svetogorske Marije nesli iz Gorice na Goro v slovesni procesiji, je vrtojbenski župnik doživel ta slučaj: Nekatera dekleta iz Šmarj so se udeležile procesije oblečene po najbolj škandalozni modi ter se vrh tega med sprevodom nepristojno vedle. Dotični duhovnik je eno zgrabil za roko, jo vrgel iz vrste in jo vprašal, odkod je doma. Odgovorila je, da je iz Jugoslavije. On je pozneje zvedel resnico in jih ožigosal v «Goriški Straži». Kaj so potem rekly te častivredne dekline? Rekle so, da je bil dotični duhovnik pijan. To ljudstvo se zopet sedaj hoče prati. Deseti brat pa ima prav, da jih ošteje po zaslugi.

RICMANJE.

Teško slovo. Naši gospodični učiteljci Emiliji Turko je prišlo nenadno povelje, naj zapusti dosedanje službeno mesto in se premesti v Štjak na Krasu. Njeno slovo je bilo izreden dogodek za Ricmanje. Službovala je tukaj celih 17 let. Prišla je sem 1. 1909., odšla pa 20. decembra 1926. Dan pred njenim odhodom se je ljudstvo zbralo v krčmi A. Senica — žal da niso vsi našli prostora, toliko jih je prišlo — ter priredili prisrčen poslovljni večer. Bilo je par poslovljnih nagovorov, izrečenih po okvirju sedanjih razmer, vmes pa se je glasila lepa naša pesem in godba. Društvo «Slavec» je odpelo cel niz moških, mešanih in tudi ženskih zborov. Pohvaliti moramo tudi našo letošnjo godbo, da je po kratkem učenju kaj dobro nastopila. Tujec bi mislil, da je veselica, toda od navzočih ni bilo nobenega, ki ne bi občutil, da mu je težko pri srcu.

Gospodična Turko si je v tolikih letih svojega delovanja v Ricmanjih pridobila splošne simpatije. Vsi njeni sedanji in nekdanji učenci so jo iz srca spoštovali. Bila jim je kot mati in kot materi so ji zaupali ter jo radi imeli. Posebno se je odlikovala v poučevanju ženskih ročnih del, njene šolske razstave so bile res umetne in zanimive. Učila je ročna dela tudi odrastla dekleta iz vseh bližnjih vasi. Omeniti moramo tudi njeno požrtvovalnost za okras naše cerkve ob raznih slovesnostih ter njeno skrb za red pri šolskih otrocih posebno pri procesijah.

Ko je gospodična Turko odhajala drugo jutro na postajo, šel je z njo cel spreved vaščanov. Nobeno oko ni bilo suho, posebno ob slovesu na postaji, ko se šolarčki niso dali utolažiti. Ko je stopila v vlak, je vse na glas jokalo.

Celo Ricmanje navdaja čut žalosti in uevolje radi odstranitve te vzorne učiteljice. Opazilo se je, da se nekatere pomembnejše osebe iz Ricmanj niso udeležile slovesa, morda kateri resno zadržan, kateri pa nalašč; že vemo, kako in kaj.

Gospodični Turko pa bodi izrečena tudi javna zahvala za vse, kar je dobrega storila v Ricmanjih. Bog jo ohrani še mnogo let pri čvrstem zdravju, da bi tudi drugod mogla uspešno delovati za čast božjo in napredek ljudstva!

KLANEC.

Dne 6. januarja preteče 300 let od ustanovitve kapelanije v Klanecu. Pozneje je Klanec postal samostojna fara. Prvi duhovnik je bil Gregorij Lavriha. Dozdaj je bilo 38 duhovnikov. Veliko zgodovine je napisal čas v teh treh stoletjih! Zato se moramo zahvaliti Bogu za vse dobrote! — Tristoletnico bomo poletni praznovali slovesno, a za sv. Tri kralje bomo tudi imeli slavnost. Dopoldne bomo imeli slovesno zahvalno sv. mašo, popoldne bomo pa blagoslovili novi zvon, ki je prelit iz starega-zgodovinskega. Malo fara se more ponašati s tako staro zgodovino, zato bomo vse moči napeli, da jo slovesno praznujemo!

Iz PETRINJ (pri Klanecu).

V petek smo pokopali moža, ki zasluži, da proslavimo njegov spomin s par vrsticami. Bil je to 71 letni Ivan Petrinja. Mož se je vedno udeleževal v javnem življenju, posebno pa pri cerkvenem petju. Okoli 50 let je pel božjo čast v klanški farni cerkvi. Nikdar ni zamudil božje službe, dokler ga bolezen ni odtegnila petju. Tudi njegovi sinovi so od očeta podedovali to ljubezen do petja. Sin Ivan je bil organist, a je umrl mlad, sin Josip je pa s svojim lepim tenorjem še vedno eden od stebrov cerkvenega petja. Velika udeležba pri pogrebu je pričala, kako so vsi cenili pokojnika. Herpelci in Kozinci so mu zapeli več lepih žalostink, cerkveni zbor je pa v cerkvi pel. Naj pokojnik z angeli večno slavo poje Bogu nad zvezdami!

MEREČJE pri Bistrici.

Dne 13. decembra je bil Jožef Jenko na št. 31. okraden. Zaklal je bil malo prej prašiča, težkega 140 kg ter ga del v sol, kakor je običaj. Tatovi so mu vse meso pokradli iz salamurje. Zraven tiste posode je bilo prislonjeno kolo, vredno 700 lir. Tudi tisto so mu odpeljali. Kolo je bilo novo, temnozeleno barve, po blatnikih je imelo plave črte, po ogrodju bolj temne; ima 2 ročni zavori in številko 4666. Kdor bi to kodo opazil, naj sporoči lastniku: «Jožef Jenko, Merečje 31, Torrenova di Bisterza»; dobi 150 lir nagrade.

ZGONIK.

Nesrečen božič je imel naš g. župnik. Na Sveti dan po polnočni maši so tatovi udrl med šumenjem burje v župnišče ter pokradli razne predmete. Odnesli so nekaj zlatnine (okrasje kipa M. B.), razne jestvine, dva para čevljev, zimsko jopo in še to in ono. G. župnik se je zbudil, vstal in tedaj so tatovi zbežali. Pustili so spodaj na mizi sekuro, katere so se poslužili pri «delu». Orožniki jih pridno zasledujejo. Da bi jih le res našli! Škoda se ceni skupno na 2000 lir.

Po čem je lira?

Dne 29. decembra si dal ali dobil:

- za 100 dinarjev — 39.— L.
- za 100 č. kron — 65.— L.
- za 100 fr. frankov 87.75 L.
- za 100 šilingov — 310.— L.
- za 1 dolar — 22.— L.
- za 1 funt — 107.— L.

Tipografija SILVIO SPAZZAL.

A. Kunze - Trst

Via degli Artisti, 3

prodaja šopkov, vencev in bouquets lastnega izdelka po konkurenčnih cenah. Okraski za rakve, pajčolan, pogrinjala in vse druge potrebščine za pogrebe. Na željo se pošljejo ceniki.

Poravnajte naročnino!



Najvišje cene plačujem za
KOŽE
kun, zlatice, lisie
dihurjev, vider, jaz-
becov, mačk, veveric,
krtov, divjih
in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16
Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna
TRST - Campo S. Giacomo št. 5

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
KRUNE plačuje više kot vsi drugi.
ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. IGOR FRANKO

absolvent dunajske klinike,
ordinira odslej samo

v IL. BISTRICI

vsak dan

od 10 - 12 in od 15 - 17 h.

MODERNA PARFUMERIJA

G. B. GIUMLIA - POSTOJNA

Bogata izbira dišav in dišečega mila iz prvovrstnih domačih in tu-jih tvornic. Toaletne potrebščine in predmeti za darila. Drobnarije in umetnaje. Koralde, biseri, predmeti iz brušenega beneškega stekla.

CENE ZELO ZMERNE.

Trgovino lahko obiščete, ne da bi morali kaj kupiti.

Andrej Purič

TRST

Via Medla št. 6

Kovaški

mojster

IZVRŠUJE: Vsakovrstna stavbena dela - Železne ograje in omrežja - Takošnja izvršitve - Štedilniki vseh vrst - Izdeluje tudi železne roletes - Poprave, spopolnitve.

čevljarница FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst via Cappin 5 pri Sv. Jakobu Trst

Zima pritiska.

Sneg in blato leži po potih. V takem času bodi glavna skrb za dobro obutev. Osnovno zdravilo za zdravo življenje se glasi: glavo hladno, noge tople!

Zato skrbite, da bo vaša družina dobro obuta.

Obraite se na

FORCESSINA!

